

TAULA

I. L'OPORTUNITAT, EL VIATGE	5
Quan por no és l'únic que se sent	7
On res no és el que sembla	15
L'etern anar fent.....	25
Foc d'encenalls	33
Un cop s'ha tirat el dau.....	41
Vents nous	59
II. LA MISSIÓ, EL PLANETA	73
Qui no hi va, mai no hi arriba	75
Anant per feina	83
Cal tempesta perquè torni la calma?	97
Aniràs on et porti.....	107
Torna-hi si t'ho dic.....	123
Hi veuràs amb els meus ulls	131
Quan es mira el sol.....	147
III. EL CANVI, LA CREENÇA.....	151
Per fi, un bri de vida.....	153
Res no desapareix, es transforma	165
Crea allò en què creus	175
Metamorfosi	181
Epíleg	195

Col·lecció Ciència-ficció

Últimes publicacions

3. *Els silencis d'Eslet*, de Jordi Solé i Camardons.
4. *Testimoni de Narom*, de Miquel Barceló i Pedro Jorge Romero.
5. *La gesta d'Uttoa*, d'Abel Montagut.
6. *Aquesta matinada i potser per sempre*, de Manuel de Pedrolo.
7. *La meva àvia, la planta*, d'Antoni Ribera. Pròleg de Pere Calders.
8. *El cargol en el pendent*, d'Arkadi i Boris Strugatski.
9. *Retrets i lloances*, d'Orson Scott Card.
10. *L'home dins el laberint*, de Robert Silverberg.
11. *El mirall de protozous*, de Pere Verdaguer.
12. *Viatge sense final*, de Brian Aldiss.
13. *Schizoid*, de Jordi Sierra i Fabra.
14. *Traficants de llegendes*, de Jordi Font-Agustí.
15. *Conflictos*, d'Ian Watson.
16. *Els fills del capità Verne*, de la SCCFF.
17. *La caça del meteorit*, de Jules Verne.
18. *El cant de les dunes*, de Jordi de Manuel.
19. *Memòries d'un futur bàrbar*, de Montserrat Julió.
20. *Els viatgers de la negra nit*, de Jordi Ferrés.
21. *Horitzó de successos*, de Teresa Udina i Vladimir Hernández Pacín.
22. *La mutació sentimental*, de Carme Torras.
23. *Homes artificials*, de Frederic Pujulà i Vallès.
24. *La febre del vapor*, de Jordi Font-Agustí.
25. *Els fills de l'atzar*, de Blanca Mart.
26. *El somriure d'un eco*, de Jordi Gimeno.
27. *El vent entre els saguaros*, de Montserrat Galícia.
28. *Tilepadeion*, de Joaquim Casal.
29. *Introducció a l'ombra*, de Manuel de Pedrolo.
30. *Estirant el fil escarlata*, de Montserrat Galícia.
31. *Òxid sobre òxids*, de Maria Hernández Casasús.

Es deia Iuri i en qüestió de minuts podria assegurar, literalment, que tocaria el cel. Si més no ho intentaria. Perquè, quan un és dalt d'un coet a punt d'enlairar-se, embolcallat per un escafandre mentre inhala els sospirs que deixen anar unes vàlvules d'oxigen, i no pot bellugar la punta dels dits, amb prou feines aixecar els colzes i encara menys gratar-se el nas, saber-se en mans del destí és l'únic consol que li queda.

Tants cops que havia hagut de sentir com n'era d'estrany el seu nom..., que per què no es podia dir Pep, Marc o David, com la majoria. Però si vol dir Jordi!, li deia sovint la mare, quan encara la dominava l'entusiasme i ningú no preveia el pou de malaurança en què havia de caure anys més tard. Als vuit mesos llargs d'embaràs, li havia caigut a les mans una edició polsegosa de la novel·la *El doctor Givago* i, segons explicava, havia quedat tan impressionada en llegir-la que no es va poder estar de posar-li al fill el nom rus del protagonista, Iuri Givago. El nom d'un heroi, afegia. Qui li havia de dir aleshores que potser es tractava d'una premonició. Que un dia faria honor a un altre homònim i, com ell, palparia la immensitat còsmica. No, ningú no li ho podria haver dit, això. I, en cas que ho hagués fet, segur

que el Iuri hauria mirat cap a una altra banda, com si no anés per ell.

El seu, però, no havia de ser un vol d'unes hores, sinó un viatge de més de dos anys. Això sí, quan tornés tindria la vida resolta, li havien assegurat, un compte farcit de diners i ofertes de feina per a parar un tren. I l'orgull d'haver format part d'un dels projectes més importants per a la humanitat. Perquè ell, van insistir-li, precisament ell i no cap altre, havia sigut seleccionat d'en-tre-tots-els-can-di-dats.

Au, va, tu el que estàs fent és fugir.

N'era conscient. I que allò de tornar... encara s'havia de veure. I, malgrat tot, havia signat. I ara era a l'extrem del trampolí, a punt de fer el gran salt mortal.

A través de l'espiell, percebia l'altura a què es trobava per la corba que el terreny dibuixava al voltant de la base de llançament. Aquella obertura era l'única treva que la càpsula del coet li concedia. La inquietud, com el gris cel que li tornava la mirada, s'intensificava per segons. Si us plau, que tot quedi aquí, en una maniobra frustrada, implorava ell.

—Iniciem la seqüència de llançament—en un anglès impecable li transmeteren la resposta els auriculars. Una veu tan encarcarada com el glaç, tan buida d'emocions com la maquinària de bord.

I en aquell precís instant el temporitzador va deixar de fer pampallugues i començà el compte enrere. Deu minuts més per esperar. La sort ja havia estat tirada. La feina de molts i tota una vida, la seva. L'única certesa, per ara, la llegia al panell superior: dimarts, vuit d'octubre de dos mil vint-i-quatre. Dinou hores vint, hora local.

Els auriculars havien tornat a emmudir. Tanmateix, ja havia assistit a prou simulacres per a imaginar-se la central d'operacions en aquells moments. Converses entretallades pels passadissos, corredisses d'alguns, paral·lisi d'uns altres, mirades subtils, frenesí de boques i confirmacions captades al vol. La perenne olor de cafè impregnant les parets, els finestrals atapeïts d'ulls que guaitaven enfora i encara més ulls assedegats de detalls a l'exterior, potser llàgrimes i fins i tot alguna rialla, i les ampolles de Moët & Chandon a la nevera. A la sala de control, el calidoscopi de pantalles a la vista de tothom, els bips dels computadors, un «comproveu finestra d'enlairament» que va i un «finestra comprovada» que torna, nervis que transpiren, i s'encomanen, algun murmuri de mal presagi deixat anar a cau d'orella i segur que més d'un gest no murmurat. Es moria de ganes d'escriu-dassar-los a través del micròfon: encara era allà, necessitava sentir-los...

Quan els dígit de color de sang del temporitzador assenyalaren dos minuts per al llançament suava per tots els porus, a través de la roba arrapada i de l'aire que, com ell, quedava empresonat dins la cuirassa espacial, lligada al seient per les corretges de seguretat. Fou aleshores quan la veu de glaç es deixà sentir de nou:

—S'autoritza a prosseguir la maniobra d'enlairament.

En veure encendre's el pilot verd, just a la dreta, va saber que l'ordinador havia donat per acabades les darreres comprovacions. El protocol hauria hagut d'incloure una darrera pregunta dirigida només a ell: Per què?

De sobte, un brunzit, el de les bombes de combustible. La barreja de querosè i oxigen líquid inundaria les

toveres en uns segons. Dotze, onze, deu, dictaminava el rellotge. Nou, vuit..., la precisió que la vida pròpia li havia negat sempre concentrada en tan pocs instants. Cinc, quatre..., i el cap va rebotar-li violentament dins del casc quan els nou motors de l'etapa inferior despertaren a l'una. I, enmig d'aquell brogit, el Iuri va tremolar com si totes les pors, que no eren poques, se li materialitzessin al davant. I a través de l'espill, dos, un..., encogat per la fúria dels sacsejos, va veure esvaïr-se l'horitzó, el cel plomís i tots els pensaments a mesura que una fumarada, tèrbola i fosca, s'escampava de baix a dalt fins a engolir-ho tot.

Zero.

I el coet va sortir disparat alhora que ell, com en un darrer intent de romandre en terra, era empès cap avall amb una ràbia similar. Una ullada a la pantalla de visualització de rumb va mostrar-li l'inici d'un traç, l'exacta reproducció d'aquell camí incert que tot just començava. I el rellotge remuntà el compte cap endavant, ja l'únic sentit possible de marxa.

—Operació de llançament completada amb èxit. Dinou hores trenta minuts —li confirmà la veu quan l'embull de núvols i fum va quedar enrere i, rogenic, el capvespre reverberà contra el fuselatge tot confonent-se amb l'alè flamejant que l'aparell deixava anar. I ni aquelles paraules, ni el sentit del seu missatge, res no aconseguí suavitzar la fredor que les impregnava.

Amb èxit. Mai no s'havia sentit identificat amb aquella paraula i ara, amb quaranta-un anys, havia hagut de pujar a un coet perquè la hi diguessin...

En sentir l'alerta de càrrega s'apressà a accionar l'interruptor de desacoblament. Els nou motors de baix

deixaren d'escopir flames alhora i, per uns instants, ell i l'aparell quedaren suspesos en l'espai, penjats de l'univers. Amb prou feines va notar la separació del terç inferior del coet. Tant de bo pogués ell desprendre's d'alguns records amb la mateixa impassibilitat... Llavors els quatre motors del cos central bramularen i, revifada, la nau volà més ràpida, encara més lluny. I, a mesura que s'inclinava, un tel terraqüi atapeït d'altiplans, carenes i valls va estendre's pel requadre de l'espill: el darrer esguard. Esgotada la segona crema, la nau s'alliberà també de l'etapa del mig. Va continuar fonent el cel al seu pas fins que poc després els motors del terç superior exhalaren el seu últim sospir.

A bord del bocí d'aparell que li quedava, el Iuri contemplà la Terra, ara poc més que una taca blavosa enmig dels astres. Va afluirar-se el cinturó, s'alliberà del casc, els guants i tots els lligams. I en el silenci immens flotaren els estris, ell, el coet, com també les penes, els fracassos, present i passat, acaronats tots des de la distància per una infinitat d'estels.

Nou mesos abans, els únics coets que havia vist eren els de les sèries i pel·lícules de ficció: promeses de progrés que, enmig d'aquella llarga crisi, semblaven més paròdies futuristes que res més. Quan es tractava de moure's, sobretot per travessar la ciutat, la bicicleta era el seu transport predilecte, i el que s'ajustava més bé a l'eterna economia de subsistència en què respirava. El motiu del viatge, però, havia fet que aquell dia es decantés pel metro, honra i arcaisme del transport barceloní. Entre sotraguejos i embranzides el vagó dotava els viatgers d'una presència efímera, quasi irreal. I tu, el

més perdut de tots, va pensar el Iuri des de la perspectiva que li oferia el banc del fons, camí d'una entrevista per a una feina que de segur que no havia de ser per a ell.

«Et consideres tenaç, tens disponibilitat i vols descobrir el geni que s'amaga dins teu? Si ets enginyer o tècnic, ets la persona que busquem.» Era tot el que l'anunci deia, juntament amb un nom i un número de contacte. A força de rellegir-lo se'l sabia de cor.

Assegut davant seu, un nen d'uns sis anys el mirava fit a fit. O era ell qui, immers en les seves cabòries, tenia la vista fixada en el nen? Intimidat, aquest va allargar la mà cap al senyor del costat. Que n'era, de fàcil. Tant de bo ell hagués pogut refugiar-se en algú amb un gest així de senzill. Però no era, ni mai no ho havia sigut, com aquell nen. I, de pare...

La feina, collons, pensa en l'entrevista. Per a una oferta que sortia devien tenir candidats a palades. Una pèrdua de temps..., un altre fracàs. Futur decadent, com aquell metro en què viatjava i en què segur que no havien invertit ni un cèntim en els darrers quinze anys o més. I qui en tenia, eh, de diners? Sempre augurant que algun dia s'acabaria la misèria, que ja anàvem remuntant, i cada dècada resultava pitjor que l'anterior. La Gran Crisi, la dels Cent Anys, ja l'anomenaven alguns.

A la vora, una faldilla verda li descobria a cops d'aire les cames bronzejades d'una noia que, al contrari del nen, no l'havia mirat ni un sol instant. Preferia de bon tros aquella visió al reflex que el vidre de la finestra li tornava, una imatge en què a penes es reconeixia. Camisa llisa i pantalons de teixit d'una altra època recuperats per a l'ocasió. Cabells foscos i el mateix cos prim de quan era jove. Tot atrapat, com ell, en un passat

remot. Unes grenyes li queien desendreçades al voltant de la cara, ni prou curtes ni massa llargues. Només en els ulls, dos abismes negres, es feia evident el pas del temps. I de més coses.

Les entrevistes, tornem-hi, què s'hi demanava? Que com voldria veure's després d'uns anys, oi? Doncs amb una noia de faldilles verdes, ni més ni menys. I en un pis com cal, si pot ser. Quina era la seva formació? Enginyer geològic, l'única veritat que els contaria. I experiència professional? Abans de la crisi havia col·laborat en les darreres obres públiques que s'havien fet; que ho comprovessin, si podien. Després, havia portat el departament de màrqueting d'una empresa líder en tecnologia punta, els pensava dir. Venent robots domèstics porta per porta se n'aprenia molt, i tant! I, darrerament, al major centre logístic de la comarca. Hores i hores de despatxar postals i souvenirs al quiosc virtual més en voga de la ciutat li havien permès d'interessar-se per matèries tan diverses i impensables que algun profit n'havia de treure. No era culpa seva que la ciutat, i la regió sencera, per no dir el país, s'haguessin deixat prostituir pel turisme en massa i per més d'un polític en particular. Al cap i a la fi, l'únic que importava era que aquell mes se li acabava el contracte i necessitava, fos com fos, una altra feina. I així anar tirant.

La noia va aixecar-se i se n'anà cap a la sortida. El vaivé dels seus malucs va fer voleiar un mosaic de verds al seu pas. Per uns instants, s'encreuaren la mirada. En sentir, però, que la porta s'obria, ella va tornar la vista al davant i s'esmunyí a l'andana. I el metro va reprendre la marxa. Per davant del Iuri passaren joves amb l'esquena ben dreta i un oceà d'il·lusions aflorant-los als ulls,

dones i homes que semblava que tenien clar on anaven, i més d'una parella agafada de la mà. I, com l'estació, quedaren enrere. Llavors, a través del vidre, va copsar un darrer espurneig de color d'esperança que, un cop esvaït, el va fer mirar de nou cap al seient que la noia havia ocupat. Era buit. Just damunt el respalller, gravat a mà a la paret del vagó, s'hi llegia «Aconseguir-ho només depèn de tu».

Pagès editors

Òxid sobre òxids va ser guardonada amb el XVII Premi de Narrativa de Ciència-ficció Manuel de Pedrolo, Ciutat de Mataró, 2018, Patronat Municipal de Cultura. El jurat era constituït per Miquel Barceló (president), Jordi Dòria, A. Munné-Jordà, Xesca Oliver i Antoni Segarra, amb Sílvia Sebastian Salvatierra com a secretària.

© Maria Hernández Casasús, 2019

© d'aquesta edició: Pagès Editors, S. L., 2019

Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida

editorial@pageseditors.cat

www.pageseditors.cat

Primera edició: maig de 2019

ISBN: 978-84-1303-100-2

DL: L 624-2019

Impress a Arts Gràfiques Bobalà, S.L.

↵ imprès a **lleida** ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.